

2016/26

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

ONTVANGEN 04 JULI 2016

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Hanzehogeschool Groningen
T.a.v. De heer drs. H.J. Pijlman
Postbus 30030
9700 RM GRONINGEN

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Onze referentie
1017937

Uw brief van
26 april 2016

Uw referentie
O&O 165027

Bijlagen
1

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Datum 01 JULI 2016

Betreft Aanvraag nieuwe opleiding Associate degree Pedagogisch Educatief Medewerker

Geachte heer Pijlman,

Met uw brief van 26 april 2016, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 29 april 2016, hebt u mij het voornemen voorgelegd om het Associate-degree programma Pedagogisch Educatief Medewerker als bekostigd programma (voltijd en deeltijd) binnen de aan uw instelling verbonden bachelor Opleiding tot leraar Basisonderwijs (Croho-onderdeel Onderwijs) in Groningen te verzorgen.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 13 juni jl., kenmerk 2016/26 positief geadviseerd over uw aanvraag wat betreft de deeltijdvariant in Groningen en negatief geadviseerd over uw aanvraag wat betreft de voltijdvariant in Groningen. Dit advies, dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijke onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014 (hierna: Beleidsregel) heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om het AD-programma Pedagogisch Educatief Medewerker als bekostigd programma in Groningen te verzorgen. Met toepassing van artikel 6.2, derde lid van de WHW bepaal ik dat mijn instemming alleen de deeltijdse vorm van het onderhavig AD-programma betreft. In 2018 kan het voornemen voor het verzorgen van de voltijdvariant nogmaals voorgelegd worden ter heroverweging van de toets op arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de opleiding Pedagogisch Educatief Medewerker in de voltijdse vorm.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voor de deeltijdse vorm voldoet aan de criteria a, b en c in artikel 6 van de genoemde Beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Graag breng ik de situatie met betrekking tot de instroomeisen voor de Opleiding tot leraar Basisonderwijs in relatie tot het beoogde Ad-programma onder uw aandacht. Zolang een Ad-programma een onderdeel is van een bachelor, wat vooralsnog het geval is, moet de instroom in het Ad-Programma voldoen aan dezelfde toelatingseisen als die van de bachelor. Wanneer een Ad-programma valt onder de bachelor Opleiding tot leraar Basisonderwijs, zoals bij uw instelling het geval is, moeten de studenten voor aanvang van deelname aan het Ad-programma voldoen aan de bijzondere nadere vooropleidingseisen voor de pabo. Het Ad-programma biedt hier geen ontheffing voor.

Onze referentie
1017937

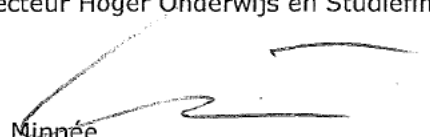
Croho-procedure

Ingevolgde artikel 6.2, zevende lid van de WHW vervalt dit besluit indien het Ad-programma niet binnen tien maanden na dagtekening van dit besluit is geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho). Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO over onderhavig Ad-programma een positief besluit heeft genomen in het kader van de Toets nieuw Ad-programma. In verband met het vervallen van dit besluit na tien maanden raad ik u aan zo spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag voor de Toets nieuw Ad-programma in te dienen.

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, de Vereniging Hogescholen, de Inspectie van het Onderwijs en de Dienst Uitvoering Onderwijs (Groningen).

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
dr. Jet Bussemaker
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

drs. R. Minnée

CDHO

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de directeur Hoger Onderwijs & Studiefinanciering
drs. R. Minnée
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Geachte heer Minnée,

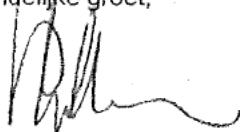
datum Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs
13 juni 2016 inzake de aanvraag nieuwe opleiding van de Hanzehogeschool ten behoeve van
de hbo Ad Pedagogisch Educatief Medewerker te Groningen.

onderwerp
advies nieuwe opleiding hbo Ad Pedagogisch Educatief Medewerker
Ik verzoek u mij een afschrift van uw besluit toe te zenden.

Hanzehogeschool Groningen
Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,
met vriendelijke groet,

ons kenmerk
2016/26

bijlage
advies CDHO

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter CDHO

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies Geachte mevrouw Bussemaker,

Op 29 april 2016 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Hanzehogeschool om de hbo Ad Pedagogisch Educatief Medewerker als bekostigd Ad programma te verzorgen te Groningen. De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

datum
13 juni 2016

onderwerp
Nieuw Ad programma
Hanzehogeschool
hbo Ad
Pedagogisch Educatief
Medewerker
Voltime en deeltijd
Groningen

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de Hanzehogeschool om de hbo Ad Pedagogisch Educatief Medewerker als bekostigd deeltijdprogramma te Groningen te verzorgen. De commissie adviseert u om negatief te besluiten op het verzoek van de Hanzehogeschool om de hbo Ad Pedagogisch Educatief Medewerker als bekostigd voltimeprogramma te Groningen te verzorgen

ons kenmerk
2016/26

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

bijlage
beoordelingskader

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil een Ad programma Pedagogisch Educatief Medewerker (PEM) in Groningen realiseren. Men wil het programma van 120 ECTS in voltime en deeltijd aanbieden. Het programma behoort bij de bachelor Leraar basisonderwijs (pabo) en wordt geregistreerd in het Croho onderdeel Onderwijs. De Ad PEM is gericht op studenten met een mbo 4 diploma in een relevante richting zoals medewerker kinderopvang en onderwijsassistent. Afgestudeerden kunnen aan het werk in de kinderopvang, wijkcentra en aanverwante organisaties. Als zij willen doorstuderen kunnen zij, na een schakelprogramma van 30 ECTS, instromen in de bachelor SPH of de pabo.

Aanvrager doet een beroep op criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie voor wat betreft het deeltijdprogramma aan de criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel. De aanvraag voldoet naar mening van de commissie voor wat betreft het voltimeprogramma aan criterium a, maar niet aan de criteria b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

pagina 2 van 6 *Beoordeling criterium a Beleidsregel*

Aanvrager stelt dat de Ad Pedagogisch Educatief Medewerker (PEM) al bestaat. Dit programma staat in het Croho geregistreerd en wordt aangeboden door de Hogeschool Rotterdam. De hogescholen iPabo en Katholieke Pabo Zwolle hebben onlangs aanvragen ingediend om dit programma met dezelfde naam aan te gaan bieden. Aangezien dit programma reeds bestaat, wordt aangenomen dat deze noodzakelijk is in de zin van de Beleidsregel. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium b Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de Ad PEM beantwoordt aan een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Aanvrager onderbouwt de maatschappelijke behoefte onder verwijzing naar de brief van de Minister van SZW aan de Tweede Kamer over Het Nieuwe Toezicht (juli 2015, kenmerk 2015-0000162848). De Minister licht in deze brief zijn voornemens toe om o.a. de kwaliteit in de kinderopvang, zowel dagopvang als bso, te verhogen. Middelen daartoe zijn het vastleggen van de permanente educatie van medewerkers in een opleidingsplan en het inzetten van een pedagoog op minimaal hbo niveau als coach van de medewerkers op de werkvloer. Daarnaast wil de Minister dat de buitenschoolse opvang en de basisscholen intensiever samenwerken. Dit stelt extra eisen aan de medewerkers in de opvang. De voorgenomen Ad PEM is gericht op het opscholen van medewerkers in de kinderopvang en sluit daarmee aan op deze beleidsdoelstellingen van het Ministerie van SZW.

Het belang van het verbeteren van de kwaliteit van de kinderopvang door het verhogen van het opleidingsniveau van de medewerkers wordt onderschreven in een groot aantal adviezen en onderzoeksrapporten zoals 'Een goede start voor het jonge kind' van de Onderwijsraad, de strategische beleidsagenda van de PO-raad en 'Naar een lerende economie' van de WRR.

Daarnaast verwijst aanvrager naar het rapport 'Flexibel hoger onderwijs voor werkenden' van de commissie Rinnooy Kan waarin wordt geconstateerd dat deeltijd-Ad programma's passen in het streven naar flexibilisering van het hoger onderwijs en versterking van de deelname van volwassenen aan het hoger onderwijs.

Aanvrager stelt voorts dat de Ad PEM een bijdrage kan leveren aan de doelstellingen van het sectorplan "Scholen voor ambities" HBO Noord-Nederland. Het gemiddelde opleidingspeil van de beroepsbevolking in Noord-Nederland is lager dan in de rest van Nederland en deze Ad kan, door werknemers op mbo 4 niveau de kans te bieden zich op te scholen, daar een positieve bijdrage aan leveren.

ROA, De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2020, schetst een negatief beeld van de arbeidsmarktperspectieven voor werknemers in de kinderopvang. Uit dit rapport blijkt dat de arbeidsmarktperspectieven voor hbo'ers in pedagogische beroepen positief zijn, met uitzondering van sportinstructeurs, leidsters kinderopvang en onderwijsassistenten (p. 71 en 73).

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 3 van 6 Het UWV rapport 'Welzijn, jeugdzorg en kinderopvang' geeft aan dat het aantal werknemers in de kinderopvang tussen 2011 en 2014 met 23.000, bijna een kwart, is gedaald. De verwachtingen voor de komende jaren zijn positiever vanwege de stimuleringsmaatregelen van het Ministerie van SZW, maar aangezien deze nog niet geconcretiseerd zijn is de groei in arbeidsplaatsen nog moeilijk te voorspellen.

Aanvrager wijst verder op gegevens van de Brancheorganisatie FCB waaruit blijkt dat in de periode 2015-2019 ongeveer 145 baanopeningen in de kinderopvang per jaar te verwachten zijn in de regio Noord-Nederland. Dit aantal baanopeningen is echter niet onderverdeeld naar opleidingsniveau, waardoor niet duidelijk is in hoeverre Ad'ers PEM voor deze baanopeningen in aanmerking zouden kunnen komen.

Aanvrager heeft een arbeidsmarkt- en instroomonderzoek laten uitvoeren door het Expertisecentrum Hoger Onderwijs en onderwijsadviesbureau Tien. Deze bureaus hebben respondenten uit 16 verschillende organisaties benaderd. Uit deze enquêtes blijkt dat werkgevers in de regio het belang van opscholing van medewerkers onderschrijven. Zij zien vooral een beweging van mbo 3 naar mbo 4 in de kinderopvang en een verschuiving naar minder mbo onderwijsassistenten en meer hbo masters in de schoolleiding in het primair onderwijs. In het Noorden van Nederland zijn nog weinig Integrale Kindcentra (IKC's) waarin kinderopvang en scholen samenkomen. In Friesland en Drenthe verwacht men dat de komende jaren steeds meer IKC's zullen worden gevormd, maar in Groningen is men nog bezig met de implementatie van het passend onderwijs. Gezien de relatief hoge mate van vergrijzing en krimp in deze regio is het niet waarschijnlijk dat er een substantiële uitbreidingsvraag zal komen, noch in de kinderopvang noch in het onderwijs noch in de zorg (p. 11). Werkgevers zijn veelal onbekend met de Associate degree en vinden het lastig om functies te noemen waarin Ad'ers zouden kunnen functioneren. Hierbij speelt ook een rol dat de Ad'er nog niet in het functiegebouw van de CAO Kinderopvang is opgenomen. Werkgevers zien wel in de toekomst enige ruimte voor Ad'ers in hun organisatie, maar er worden geen concrete aantallen genoemd. De onderzoekers concluderen dat er momenteel behoefte is aan een deeltijd Ad PEM, gericht op de opscholing van zittend personeel. Op termijn van enkele jaren zal, zodra de IKC's tot ontwikkeling komen, ook een vraag naar instroom van nieuwe Ad-geschoolde medewerkers ontstaan. Dat maakt ook een voltijdsopleiding op enige termijn relevant voor dit werkveld (p. 15).

De commissie concludeert dat de maatschappelijke behoefte is aangetoond. Aanvrager heeft ook het bestaan van een kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte aan Ad'ers PEM aangetoond. Echter, er is een overschot aan medewerkers in de kinderopvang op mbo niveau en aanvrager heeft de omvang van de arbeidsmarktbehoefte aan medewerkers op hbo Ad niveau niet scherp gedefinieerd. De kwantitatieve arbeidsmarktbehoefte is niet aangetoond. De commissie beschouwt deze Ad als een waardevolle vorm van opscholing van werknemers en oordeelt dan ook positief over de deeltijdvariant. De commissie oordeelt negatief over de voltijdvariant omdat de kwantitatieve arbeidsmarktbehoefte niet is aangetoond. De commissie concludeert dat de aanvraag voor wat betreft de deeltijdvariant voldoet aan criterium b in art. 6 van de Beleidsregel. De aanvraag voldoet voor wat betreft de voltijdvariant niet aan criterium b.

pagina 4 van 6 *Beoordeling criterium c Beleidsregel*

Aanvrager stelt dat de Ad PEM aansluit op het zwaartepunt Healthy Ageing dat aanvrager in de prestatieafspraken met de Minister heeft vastgelegd. Het thema Healthy Ageing wordt door aanvrager breed opgevat en is onderverdeeld in vier clusters: preventie en zorg, participeren en leren, actieve en gezonde leefstijl en kunst, cultuur en zingeving. De aangevraagde Ad PEM past binnen het thema participeren en leren. Aangezien de aanvraag aansluit op een zwaartepunt in de prestatieafspraken, wordt aangenomen dat de aanvraag voldoet aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de vraag kunnen voorzien.

Vanaf 29 april 2016 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de Hanzehogeschool om de Ad PEM in Groningen aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Aanvrager heeft het verwante bekostigde en onbekostigde Ad aanbod in kaart gebracht en heeft daarbij ook de instroom in het verwante bekostigde aanbod weergegeven. De commissie heeft de Ad's Onderwijsondersteuner en Sociaal Werk in de Zorg buiten beschouwing gelaten omdat deze slechts zijdelings verwant is aan de Ad PEM. De Ad Kinderopvang van de Hogeschool Utrecht heeft geen instroom meer. De Ad's PEM van iPabo en de Katholieke Pabo Zwolle zijn nog niet gestart en hebben dus nog geen instroom. De instroom in de Ad PEM van de Hogeschool Rotterdam vertoont een stijgende lijn.

	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Hogeschool Rotterdam	0	18	69	120	108

Bron: Criho

Aanvrager verwacht op grond van een instroomonderzoek, uitgevoerd door het Expertisecentrum Hoger Onderwijs en onderwijsadviesbureau Tien, dat circa 50 studenten in de voltijdvariant zullen instromen. De commissie acht een instroomprognose van circa 50 voltijdstudenten realistisch. Op grond van gesprekken met werkgevers in de regio verwacht aanvrager dat 400 werkenden interesse hebben om de deeltijdvariant te volgen. Aanvrager heeft dit potentieel op verzoek van de commissie vertaald in een concrete prognose van de instroom in de deeltijdvariant. Volgens aanvrager is een instroom van circa 80 studenten in de deeltijdvariant haalbaar. De commissie acht deze prognose te optimistisch; de Ad PEM in Rotterdam kende in het collegejaar 2014/2015 een deeltijdinstroom van 21 studenten.

Onder criterium b heeft de commissie geconstateerd dat de kwantitatieve arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de Ad PEM niet is aangetoond. De commissie kan om die reden de instroom in de bestaande Ad PEM van de Hogeschool Rotterdam en de geschatte instroom in de voorgenomen Ad PEM van aanvrager niet relateren aan de omvang van de arbeidsmarkt vraag. Aanvrager heeft dus niet aangetoond dat er ruimte bestaat op de landelijke arbeidsmarkt voor afgestudeerden PEM. Aangezien de deeltijdstudenten reeds over een baan moeten beschikken bij aanvang van de opleiding, zorgen zij niet voor extra

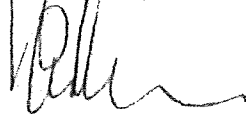
pagina 5 van 6 toestroom op de arbeidsmarkt. Er is dus wel ruimte in het landelijk aanbod voor de deeltijdopleiding.

Aanvrager heeft beschreven dat de Ad PEM is ingebed in de bachelor tot Leraar basisonderwijs en heeft de leerlijnen richting pabo en SPH goed weergegeven. De Ad sluit aan bij het Expertisecentrum Healthy Ageing en de relaties met het werkveld zijn in kaart gebracht. Aanvrager heeft bovendien aangegeven dat er overleg is gevoerd met de Katholieke Pabo Zwolle over het voedingsgebied van de beide Ad's PEM. Vestiging van de Ad PEM in Groningen levert geen nadelige effecten op voor de regionale spreiding; de enige bestaande Ad PEM is in Rotterdam gevestigd en de drie Ad's die nog niet gerealiseerd zijn hebben als beoogde vestigingsplaatsen Alkmaar, Amsterdam en Zwolle.

De commissie constateert dat er ruimte in het landelijk aanbod is om de deeltijdvariant van de Ad PEM in Groningen te realiseren omdat de deeltijdstudenten geen extra druk op de arbeidsmarkt genereren. Er is geen ruimte in het landelijk aanbod om de voltijdvariant Ad PEM in Groningen te realiseren omdat de ruimte op de arbeidsmarkt niet is aangetoond. De aanvraag voldoet voor wat betreft de deeltijdvariant wel, voor wat betreft de voltijdvariant niet aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek voor wat betreft het deeltijdprogramma en negatief voor wat betreft het voltijdprogramma. De commissie adviseert u aanvrager in 2018 in de gelegenheid te stellen een nieuwe aanvraag voor de voltijdvariant in te dienen.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.

